

Van de redactie

In deze Nieuwsbrief

pg. onderwerp

1. Van de redactie
2. Activiteitenplan netwerk 2020
2. Centrum voor Levensvragen OZL in coronatijd
3. Nieuw: Folder Levensvragen voor cliënten
3. Herdruk: Brochure Beslissingen bij het Levenseinde
4. PalliArts: vrije bedden in hospices
4. Gesprekshulp behandelbeperkingen in Coronatijd
4. Palliaweb: hét platform voor iedereen die in, aan of voor de palliatieve zorg werkt.
5. Raad voor Volksgezondheid en Samenleving
5. Filmclub Palliatieve Zorg Parkstad
5. Colofon

De vorige nieuwsbrief was koud verzonden, of de regering kondigde een intelligente lockdown af, vanwege de COVID-19-pandemie. De vogels die in maart nog druk waren met nestmateriaal, horen we in deze tijd harder dan ooit fluiten en tsjilpen, omdat de ruis van een maatschappij in beweging, als gevolg van deze maatregelen, is weggevallen.

Daardoor kwamen ook de reguliere netwerkactiviteiten piepend en krakend tot stilstand: **de cursus Omgaan met zingevingsvragen**, met nog 2 dagdelen te gaan, moest helaas worden afgeblazen. Een deel van de geplande werkgroepvergaderingen, en de kerngroep-bijeenkomst van april konden opeens niet doorgaan.

Het accent kwam te liggen op de vraag: **wat kunnen wij als netwerken palliatieve zorg in tijden van corona betekenen voor de samenleving?** Het resulteerde onder meer in de gezamenlijke ontwikkeling en uitrol van een **toolkit palliatieve zorg COVID-19-patiënten thuis**. Op initiatief van het Transmuraal Crisis Team Ondersteunende en Palliatieve Zorg Mijnstreek, bestaande uit professionals uit Westelijke Mijnstreek en Oostelijk Zuid-Limburg, werd deze toolkit in enkele dagen tijd in afstemming met zorgprofessionals in het veld opgetuigd. Intussen is de toolkit op landelijk niveau geadopteerd door de NHG en NVMO (Nederlandse Vereniging van Medische Oncologie). De symptoombestrijdingslijst is geadopteerd en internationaal gepubliceerd door zowel The European Society of Medical Oncology (ESMO) als The European Association of Palliative Care (EAPC).

De Centra voor Levensvragen in Limburg sloegen de handen in elkaar en namen speciaal voor levensvragen, die specifiek te maken hebben met de uitbraak van COVID-19, **een gezamenlijk crisisnummer** in gebruik. Dit nummer is sinds medio maart volgens dienstrooster bemenst met de geestelijke begeleiders die reeds participeren in de pools van de bestaande Centra voor Levensvragen.

Op dit moment vlakt de piek in de besmettingen, opnames en overlijdens gelukkig steeds meer af. De overheidsmaatregelen worden langzaam en voorzichtig afgebouwd; ook het Netwerk denkt weer aan een of andere vorm van opstart. Deze nieuwsbrief, die ruim 2 weken eerder verschijnt dan gepland, is daar een voorbeeld van.

Wij wensen u veel leesplezier!

Activiteitenplan Netwerk 2020

In de vorige nieuwsbrief van maart jl. meldden we dat de vaststelling van het activiteitenplan een kwestie van tijd was. Door de coronapandemie is de planning echter op zijn kop gezet.

Reden waarom de werkgroep beleid opnieuw een voorstel voor prioriteitenstelling activiteitenplan 2020 aan de kerngroep van het Netwerk zal doen. Deze procedure is bij het ter perse gaan van deze nieuwsbrief nog niet afgerond. Het activiteitenplan 2020 wordt eerst in de loop van juni vastgesteld en met een aangepaste prioriteitenstelling gepubliceerd op de site van het netwerk.

In het activiteitenplan 2020 beschrijft het netwerk hoe zij de 4 kerntaken, die van overheidswege aan het netwerk zijn toegewezen, in 2020 gaat vormgeven. Deze 4 kerntaken zijn:

- A. het signaleren en analyseren van knelpunten in de palliatieve zorg;
- B. het coördineren van onderlinge samenwerking in de regio op het gebied van palliatieve zorg;
- C. het faciliteren van kwaliteitsbevordering in de palliatieve zorg;
- D. (netwerk)leden en burgers informeren over (de mogelijkheden van) palliatieve zorg in de regio.

Centrum voor Levensvragen in coronatijd

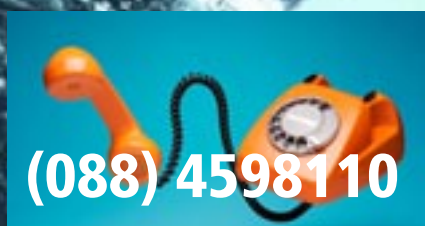
Het coronavirus ontwricht niet alleen de hele economie, het zorgt bij veel mensen ook voor levensvragen en zorgen. Door angst dat men ziek wordt, het isolement en de eenzaamheid die dat met zich meebrengt, of herinneringen aan de oorlog. Levensvragen raken de betekenis van het bestaan, de zin van het leven. Het zijn vragen die kunnen opspelen wanneer iemand te maken krijgt met een ingrijpende gebeurtenis in het leven...

Gezamenlijk crisisnummer nog tot 2 juni

Voor levensvragen die zich aandienen bij deze uitbraak van COVID-19 namen de Centra voor Levensvragen in Limburg medio maart 2020 een speciaal gezamenlijk crisisnummer in gebruik. Het crisisnummer werd volgens rooster bemest door de geestelijk verzorgers uit de vijf netwerkregio's in Limburg; een uniek samenwerkingsproject! De afgelopen twee maanden hebben deze geestelijk begeleiders van het crisisteam vele telefoontjes mogen ontvangen, afkomstig uit de gehele provincie. Sinds begin mei loopt het aantal telefoontjes echter in snel tempo terug nu de pandemie over zijn hoogtepunt heen lijkt te zijn. Daarom is besloten om met ingang van 2 juni 2020 het crisisnummer niet meer te bemensen.

Begeleidingsgesprekken in eigen regio weer mogelijk

Aanmelden voor begeleidingsgesprekken kan vanaf deze datum weer via de reguliere weg. Voor Oostelijk Zuid-Limburg betekent dit dat u kunt mailen naar spirit@palliatievezorg-ozl.nl, of bellen: (06) 57 66 31 97. Overigens zal het crisisnummer op de achtergrond wel blijven bestaan, zodat er, mocht de pandemie opnieuw pieken, snel opgeschaald kan worden. Ondertussen zal een antwoordapparaat verwijzen naar de bereikbaarheidsgegevens van de reguliere Centra voor Levensvragen.

Aanmelden

Een aanvraag voor een gesprek dan wel begeleiding kan via:

- het e-mailadres van het Centrum voor Levensvragen
Oostelijk Zuid-Limburg; spirit@palliatievezorg-ozl.nl
- het telefoonnummer 06 57316697

Kosten

De ondersteuning en begeleiding door het Centrum voor Levensvragen wordt kosteloos aangeboden.

Nadere informatie

De website van de Limburgse Netwerken Palliatieve Zorg (www.palliatievezorglimburg.nl) geeft meer informatie over de Centra voor Levensvragen.

Het Centrum voor Levensvragen Oostelijk Zuid-Limburg is er voor inwoners van de gemeenten: Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Nuth, Onderbanken, Simpelveld en Voerendaal.

Uitgave © 2020 Netwerk Palliatieve Zorg
Illustratie Schilderij 'Houd me (niet) vast',
Van Claire van den Abbeele uit 'De Kunst van het afscheid nemen' (Lannoo, p. 75).
Productie: HBRP in opdracht van
Vormgeving: [naam] [naam] [naam]

'Soms zou ik wel eens even met iemand willen praten...'

Begeleiding en ondersteuning bij zingevingsvragen

NIEUW: FOLDER Zingevingsvragen voor cliënten

Het Meldpunt Geestelijke Begeleiding in de Laatste Levensfase, dat sinds 2014 in onze regio actief was, ondergaat sinds februari vorig jaar een 'verbouwing' tot het Centrum voor Levensvragen Oostelijk Zuid-Limburg. Dit gebeurt met subsidie van de overheid, die daarvoor voor het gehele land gelden beschikbaar stelde.

Na een nieuw logo in 2019 en een (bijpassende) folder voor zorgverleners, is onlangs de bestaande folder voor cliënten herschreven en in een nieuw jasje gegoten. Beide folders zijn in te zien via de website van het netwerk:

<https://www.palliatievezorglimburg.nl/Portals/66/folder%20centrum%20voor%20levensvragen%202020.pdf>

Daarnaast zijn de folders te vinden in de app. PalliArts, (kies regio Oostelijk Zuid-Limburg) onder 'voorlichtingsfolders'.

Voor wie liever met een papieren folder werkt, is van beide folders een (gratis) papieren versie beschikbaar. Wilt u hiervan exemplaren ontvangen, dan kunt u die aanvragen via mail spirit@palliatievezorg-ozl.nl. Vermeld daarbij uw naam, (post)adres en het aantal exemplaren dat u wenst te ontvangen.

HERDRUK: BROCHURE Beslissingen bij het Levensende

beslissingen bij het levenseinde

In de zomer van 2012 publiceerde het Netwerk Palliatieve Zorg OZL de brochure Beslissingen bij het Levensende. De brochure is bedoeld voor zorgvragers en gaat in eenvoudige taal in op 4 veelvoorkomende behandelopties wanneer het einde van het leven in zicht is:

- niet-reanimeren;
- afzien van (verder) behandelen (abstinerend beleid);
- palliatieve sedatie;
- euthanasie.

Sinds 2012 hebben 7.500 brochures hun weg gevonden naar cliënten die thuis wonen en bewoners van verpleeg- en verzorgingshuizen in heel Limburg. Inmiddels zijn we toe aan de derde herdruk! Sinds april van dit jaar liggen er weer 2.500 kakelverse exemplaren te wachten op verspreiding in de regio's in Limburg.

Alle netwerkregio's (behalve Midden-Limburg) beschikken nu over een voorraad van deze brochures. Deze kunnen gratis worden besteld via: spirit@palliatievezorg-ozl.nl

Vermeld daarbij: uw naam, (post)adres en het aantal brochures dat u wenst te ontvangen.

Het doet goed af en toe eens aan de dood te denken
Uw dagen worden er duidelijker van
U dient te weten dat geen mens voor je kan leven
Maar ook dat niemand voor je sterven kan...

Gesprekshulp Behandelgrenzen in coronatijd

Zorgverleners doen er alles aan om COVID-19 patiënten beter te maken. Helaas lukt dat niet altijd en met name bij kwetsbare ouderen is er geen garantie dat een behandeling helpt. In sommige gevallen kan de IC-opname, en eventuele beademing of reanimatie zelfs een negatief effect hebben. Het is daarom belangrijk dat patiënten vóór het starten van een behandeling nadenken over de opties en beperkingen van een behandeling. Eventuele kortademigheid, maar ook emoties en beperkte tijd maken gespreksvoering en besluitvorming complex.

Om patiënten en zorgverleners hierin te ondersteunen heeft PATIENT+, samen met het Albert Schweitzer-ziekenhuis in Dordrecht, de gesprekshulp 'Behandelgrenzen' doorontwikkeld. 'Behandelgrenzen' krijgen patiënten medisch-inhoudelijke informatie over de voordelen, nadelen en resultaten van behandelopties als ze met het coronavirus besmet zijn. Maar het helpt ze ook meer inzicht te krijgen in de eigen voorkeuren. Alles om ervoor te

zorgen dat de patiënt goed voorbereid is op het gesprek met de zorgverlener en samen tot de juiste keuze te komen. Het is zaak om die gesprekken tijdig te voeren.

De inhoud van de gesprekshulp is gebaseerd op de wensen en behoeften van artsen werkzaam op de afdelingen geriatrie, interne geneeskunde, SEH en Intensive Care. De gesprekshulp is mede tot stand gekomen met steun van Coöperatie VGZ.

Gesprekshulp in PalliArts

Uiteraard is de gesprekshulp ook uitermate geschikt om te gebruiken bij de reguliere (palliatieve) zorg! Daarom heeft het Netwerk Palliatieve Zorg OZL onlangs besloten de gesprekshulp op te nemen in de app PalliArts. Deze is te vinden onder 'Voorlichtingsfolders'. Via de deelfunctie in de app. kun je het document gemakkelijk delen met anderen.

Downloaden van de gesprekshulp kan via de link: https://www.asz.nl/specialismen/spoedeisende_hulp/folders/27581/

Vrije bedden hospices in PalliArts

Sinds 2018 houden de hospices aangesloten bij het Netwerk Palliatieve Zorg OZL in de app PalliArts real-time bij wanneer er bedden vrij zijn/komen. In het startscherm van de app is daardoor in een oogopslag het totaal aantal vrije bedden te zien. Mochten er bedden vrij zijn, dan is met een klik te zien waar deze bedden zich bevinden. Bovenin het scherm verschijnt dan de datum van de laatste update. Deze wijzigt enkel in het geval er handmatig wijzigingen in het beddenaantal is gedaan.

Sinds een paar maanden merken wij dat deze datum slechts sporadisch wijzigt, hetgeen betekent dat de hospices in de regio bijna continue alle bedden bezet hebben, dan wel een wachtlijst hebben. Dat is fijn voor de hospices, maar helaas minder prettig voor cliënten die dringend een plaatsje nodig hebben. U kunt overwegen cliënten te wijzen op de mogelijkheid om te opteren voor een hospicebed in een aangrenzende regio.

Palliaweb: hét platform voor iedereen die in, aan of voor de palliatieve zorg werkt!

In oktober 2019 lanceerde Palliatieve zorg Nederland (PZNL) Palliaweb. Deze website is hét platform waar iedereen die in, aan of voor de palliatieve zorg werkt gemakkelijk bruikbare en actuele informatie kan vinden, die hem helpt zijn werk efficiënt, goed en wellicht beter uit te voeren.

Op Palliaweb kun je:

- je verdiepen in een onderwerp,
- je laten inspireren door een praktijkvoorbeeld.
- een passende opleiding of training vinden,
- bruikbaar trainingsmateriaal vinden
- een trainings- scholingsagenda vinden.

Of je nu vrijwilliger, verpleegkundige, specialist, onderwijskundige of beleidsmaker bent, Palliaweb voorziet iedereen die in of voor palliatieve zorg werkt van relevante en actuele informatie. Sinds de uitbraak van de coronapandemie, is alle belangrijke informatie die nodig is om goede palliatieve zorg te verlenen via de homepage van Palliaweb te vinden. Klik hier en neem een kijkje! Overigens is deze pagina ook te benaderen vanuit de app PalliArts.

Raad Volksgezondheid & Samenleving:

Aandacht voor palliatieve zorg in nieuw rapport

Op 3 mei jl. publiceerde de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving het rapport '(Samen)leven is meer dan overleven, Breder kijken en kiezen in tijden van corona'.

In dit advies vraagt de Raad voor Volksgezondheid & Samenleving (RVS) – aan de hand van vier thema's - aandacht voor dat wat in de crisissituatie onderbelicht blijft. Voor de vele sociale- en gezondheidsproblemen waar mensen door de crisis mee kampen. Bestaande problemen die door de crisis verscherpt zijn; nieuwe risico's én kansen die door de crisis ontstaan. De Raad doet dit om bij te dragen aan damage control op korte termijn. Echter, het verbreden van de blik op de crisis kan politiek en beleid ook helpen om in de komende tijd verdere keuzes te maken.

Het is interessant om te lezen dat het eerste thema waarvoor de Raad aandacht vraagt de kwaliteit van leven & sterven is. Daarover zegt zij onder meer: 'Het goede gesprek over kwaliteit van leven en waardig sterven werd en wordt op veel plaatsen gevoerd – maar nog lang niet overal. De crisis brengt dat in beweging. Huisartsen geven aan dat gesprekken over kwaliteit van leven en waardig sterven toenemen, bijvoorbeeld met ouderen die nog thuis wonen of met mensen van alle leeftijden die tot de risicogroep behoren. Dat is een positieve ontwikkeling die we moeten vasthouden.'

De Raad werkt dit concreet als volgt uit: 'Stimuleer huisartsen, praktijkondersteuners en (wijk)verpleegkundigen om met oudere en/of ernstig zieke cliënten het goede gesprek over kwaliteit van leven en waardig sterven te voeren. Bijvoorbeeld met behulp van een levenstestament of behandelingspaspoort. De uitkomst kan zijn dat het voorkomen van besmetting

in een specifieke casus ondergeschikt is aan de mentale- en gezondheidsschade als gevolg van isolement. Of dat opname en behandeling in geval van besmetting niet opwegen tegen de zware revalidatie met beperkte kansen op goed herstel daarna. In deze setting moeten cliënten, hun naasten en de betrokken hulpverleners samen tot een goede afweging kunnen komen over de waarde van bezoek, interactie en contact. Op eenzelfde manier dus waarop nu al tot afwegingen over wel/niet reanimeren of wel/niet doorbehandelen gekomen wordt.'

Meer lezen? Download het gehele rapport hier: <https://www.raadrvs.nl/documenten/publicaties/2020/05/03/goed-samen-leven-in-tijden-van-corona>

FILMCLUB Palliatieve Zorg Parkstad

Colofon

UITGAVE © Netwerk Palliatieve Zorg OZL.

Postbus 149, 6440 AC Brunssum.

T: (045) 56 37 449.

E: info@palliatievezorg-ozl.nl

W: www.palliatievezorglimburg.nl

F: www.facebook.com/palliatievezorglimburg

Redactie: Jolanda Timmermans-Joosten,
Hein Berendsen.

Fotografie: Marian No, Jerzy en Larissa
Koshkina
via Pixabay.

Productie: Hein Berendsen [www.hbpr.nl]

Vanwege de Coronamaatregelen is, na goed overleg met Filmhuis de Spiegel, besloten om de filmavond die gepland stond voor 8 juni a.s. NIET door te laten gaan.

Door de Coronamaatregelen was het niet mogelijk om te voldoen aan een belangrijke doelstelling van de Filmclub: elkaar ontmoeten. Daarnaast zouden we slechts 30 personen kunnen ontvangen, wat een filmavond onvoldoende rendabel maakt. We blijven in gesprek met het Filmhuis om te kijken of we de filmavond op een ander moment deze zomer alsnog door kunnen laten gaan. Via de reguliere media, zoals onze facebookpagina's houden wij u op de hoogte! En dan staat er natuurlijk weer een filmavond gepland voor september. Ook daarover hoort u z.s.m. meer.